15/12/2021

Ο μακαριστός Μητροπολίτης Γόρτυνος Ιερεμίας ο Ναυπάκτιος – Του Μητροπολίτη Ναυπάκτου κι Αγίου Βλασίου

/ Γνώμες

Στη φωτογραφία ο Γόρτυνος Ιερεμίας με τον Ναυπάκτου Ιερόθεο και τον π. Αρσένιο Κομπούγια την ημέρα της χειροτονίας του εις Επίσκοπο

- Του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιεροθέου

Ἡ κοίμηση τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Γόρτυνος καί Μεγα-λοπόλεως Ἱερεμίου μοῦ προκάλεσε μεγάλη λύπη, γιατί στερούμαστε τήν ἐπί γῆς παρουσία του ἀνάμεσά μας, ἀλλά καί χαρά, γιατί ἔφυγε ἀπό τήν ἐπί γῆς Ἐκκλησία καί πορεύθηκε στήν οὐράνια Ἐκ-κλησία, τήν ὁποία ποθοῦσε καί γιά τήν ὁποία ζοῦσε καί πολι-τευό-ταν.

Τά τελευταῖα χρόνια ἡ ὑγεία του ἦταν ἐπισφαλής, ἀλλά ἐκεῖνος, ὡς εὐγενής πού ἦταν προσπαθοῦσε νά μή τό φανερώνη.

Γνωριζόμασταν ἀπό πολλά χρόνια, τόν ἤξερα ἀπό τότε πού ἦταν διάκονος καί Ἱεροκήρυξ καί κατά καιρούς ἐπικοινωνούσαμε, στήν ἀρχή κάπως ἀραιά καί στήν συνέχεια πιό συχνά, ἰδιαίτερα ἀπό τότε πού ἦλθα ὡς Μητροπολίτης στήν

γενέτειρά του, τήν Ναύπακτο.

Θά γράψω κάποιες πρῶτες ἐντυπώσεις μου ἀπό μακαριστό Μη-τρο-πολίτη Γόρτυνος κυρό Ἱερεμία.

1. Γεννήθηκε στήν Ναύπακτο, ὅπου καί μαθήτευσε στήν στοι-χειώδη καί μέση ἐκπαίδευση. Δέν γνώρισε τόν πατέρα του, ὁ ὁποῖος σκοτώθηκε στόν ἑλληνοϊταλικό πόλεμο καί ζοῦσε μέ τήν ἀγαπημένη του μητέρα, τήν Ἰωάννα (Γιαννούλα), ἡ ὁποία γιά νά ἐπιζήση ἐργαζόταν ὡς εὐπρεπίστρια στό Σχολεῖο.

Οἱ παλαιοί Ναυπάκτιοι τόν θυμοῦνται ὡς εὐλαβέστατο νέο, ἄριστο μαθητή, ἀπό μικρό στούς Ἱερούς Ναούς καί τό Ψαλτήρι νά ψέλνη, ἀπό τότε πού Μητροπολίτης ἦταν ὁ μακαριστός Χριστοφόρος, τόν ὁποῖο εὐλαβεῖτο πολύ.

Πνευματικός του πατέρας ἦταν ὁ π. Ἀρσένιος Κομπούγιας, στόν ὁποῖο ἐξομολογεῖτο μέχρι πού ὁ π. Ἀρσένιος ἐκοιμήθη.

Ὁ πόθος του ἀπό τά μικρά του χρόνια ἦταν νά γίνη θεολόγος καί Ἱερεύς, καί μαζί μέ ἄλλους τόν ἐνέπνεε ὁ τότε Ἱεροκήρυξ τῆς Ναυ-πάκτου Ἀρχιμ. Χαράλαμπος Δέδες. **Ἔτσι, εἰσῆλθε στήν Θεολογική Σχολή Ἀθηνῶν καί παρέμενε στό Οἰκοτροφεῖο τοῦ τότε Ἀρχιμ. π. Αὐγουστίνου Καντιώτη, ὁ ὁποῖος θαύμαζε τήν ἀσκητική του ζωή, τήν νηστεία του καί τόν ἐπέπληξε πολλές φορές γιά τίς ὑπερβολές του στήν νηστεία. Ἦταν ἐπιμελής καί ἄριστος φοιτητής μέ προτίμηση στήν Παλαιά Διαθήκη, ἐκτιμώντας τόν Καθηγητή Βασίλειο Βέλλα, ὅπως φάνηκε καί στήν μετέπειτα κατεύθυνσή του στά ἐπιστημονικά του ἐνδιαφέροντα.**

Εἰσήχθη στήν τάξη τῆς Ἱερωσύνης μέ ζῆλο καί ἀγάπη γιά τήν θεία Λειτουργία καί τόν Ἱερό Ἄμβωνα. Ἦταν ὄντως κατανυκτικός Ἱερέας καί ζηλωτής Ἱεροκήρυξ.

Μέ τήν πάροδο τοῦ χρόνου ἀπομακρύνθηκε ἀπό διάφορες ζηλωτικές τάσεις πού εἶχε στήν ἀρχή καί προσχώρησε στήν ὀρθόδοξη ἡσυχαστική καί πατερική παράδοση, στήν ὀρθόδοξη ἐκκλησιολογία, μέ σεβασμό στόν ἑκάστοτε Ἐπίσκοπό του, χωρίς νά ἀφήση τόσο τό θυσιαστήριο ὅσο καί τόν ἄμβωνα, πού τά ἀγάπησε συνδεδεμένα μαζί, μέχρι τό τέλος τῆς ζωῆς του.

2. Ἀσχολήθηκε μέ τήν ἐπιστήμη στόν τομέα τῆς Παλαιᾶς Δια-θήκης, ἀναδεικνυόμενος δεινός ἑρμηνευτής της. Πρόφθασε νά ὁλοκληρώση τήν ἑρμηνεία τῆς Πεντατεύχου καί ἄλλων βιβλίων καί ἐργαζόταν ἄοκνα πρός τόν σκοπόν αὐτό.

Ὡς Καθηγητής τῆς εἰσαγωγῆς καί τῆς ἑρμηνείας τῶν Ο΄ (Ἑβδομήκοντα) στήν Θεολογική Σχολή τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἀκολούθησε τήν πατερική ἑρμηνεία,

προσθέτοντας συγχρόνως καί στοιχεῖα ἀπό τήν ἐπιστημονική ἔρευνα τῶν δυτικῶν θεολόγων, καθώς ἐπίσης καί χρησιμοποιώντας καί ἄλλα στοιχεῖα πού συνδέονται μέ τήν γεωγραφία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τά ἤθη καί τά ἔθιμα τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς, τήν γλώσσα καί τόν πολιτισμό τῶν κατοίκων τῆς ἐγγύς Ἀνατολῆς. Θεωροῦσε δέ ὅτι εἶναι ἀπαραίτητο ὁ ἑρμηνευτής τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης νά γνωρίζη τήν ἑβραϊκή γλώσσα γιά νά τήν μελετᾶ ἀπό τό Μασοριτικό κείμενο, ὁ ἴδιος, ἐκτός ἀπό ἄλλες εὐρωπαϊκές γλῶσσες, γνώριζε καί τήν ἑβραϊκή γλώσσα, πράγμα σπάνιο γιά Κληρικούς.

Στά ἑρμηνευτικά του βιβλία στήν Παλαιά Διαθήκη, ἀκολούθησε τήν σύνθετη μέθοδο. Στό πρῶτο μέρος (γιά τόν λαό) παρέθετε τό κείμενο, τήν μετάφραση καί τήν ἀνάλυση, στηριζόμενος στήν πατερική ἑρμηνεία τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, μέ εὐσύνοπτο τρόπο, καί στό δεύτερο μέρος (γιά τούς θεολογοῦντας) ἔκανε ἕναν ἐπιστημονικό ἑρμηνευτικό σχολιασμό, παρουσιάζοντας καί τά συμπεράσματα τῆς «ἱστορίας τῆς κριτικῆς», καί ἐκεῖ φαίνεται καί ἡ γνώση τῆς ἑβραϊκῆς γλώσσης πού εἶχε.

Καί ἐνῶ στήν ἑρμηνεία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀκολουθοῦσε αὐτήν τήν μικτή-σύνθετη μέθοδο, στά εὐρύτερα θεολογικά κείμενά του καί στά κηρύγματά του ἀκολουθοῦσε πλήρως τήν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως διατυπώθηκε ἀπό τούς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, ἰδίως τούς λεγομένους ἡσυχαστές. Μιλοῦσε καί ἔγραφε γιά τήν προσευχή, τήν προσευχή τοῦ Ἰησοῦ, τήν νήψη, τήν μετάνοια, τήν κάθαρση τῆς καρδιᾶς, τόν φωτισμό τοῦ νοῦ, τήν ἀγάπη γιά τόν Θεό, τήν θεία Λειτουργία καί τήν μυστηριακή ζωή κ.ο.κ. Δηλαδή, ἡ πανεπιστημιακή ἐπαγγελματική του σταδιοδρομία δέν τόν ἀποξέ-νωσε ἀπό τήν ζωή τῆς Ἐκκλησίας καί τήν ποιμαντική καθοδήγηση τῶν Χριστιανῶν.

Στά εὐρύτερα θεολογικά θέματα ἐγκολπώθηκε τήν διδασκαλία τοῦ π. Ἰωάννου Ρωμανίδη, τήν ὁποία παρουσίαζε μέ πολύ ἀναλυτικό καί ἁπλό τρόπο, τόσο γιά τά θεολογικά ὅσο καί γιά τά ἱστορικά θέματα, χωρίς νά τόν ἔχη ποτέ διδάσκαλό του, ἀλλά ἐνθουσιαζόταν ἀπό ὅσα ἄκουγε γι’ αὐτόν.

3. Ἡ ἐκλογή του σέ Μητροπολίτη Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως τόν «εὐχαρίστησε πολύ, γιατί τό αἰσθανόταν ὡς πλήρωση» τῆς Ἱερω-σύνης. Ἐκλέχθηκε ἀπό τήν Ἱεραρχία ἐπί Ἀρχιεπισκοπίας τοῦ μακαριστοῦ Χριστοδούλου, ὁ ὁποῖος τόν πρότεινε στήν Ἱεραρχία καί τόν χειροτόνησε.

Πρέπει νά ἀποκαλύψω ὅτι πρός τόν σκοπό αὐτό ἐργάσθηκα καί ἐγώ μεθοδικά, μάλιστα δέ ἔστειλα ἐπιστολή στόν μακαριστό Χριστό-δουλο μέ ἔνθερμη ὑποστήριξη, ἐκτός ἀπό τίς προφορικές παρεμ-βάσεις πού ἔκανα γι’ αὐτόν.

Ὡς Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως ἐργάσθηκε μέ ζῆλο, αὐταπάρνηση, μέ προφητικό καί πατερικό πνεῦμα, ὅπως φαίνεται καθαρά στίς Ἐγκυκλίους πού ἀπέστειλε στούς Ἱερεῖς του καί στό Χριστεπώνυμο πλήρωμα. Εἶχε τό χάρισμα νά παρουσιάζη τά πιό ὑψηλά θεολογικά ζητήματα μέ πολύ ἁπλό τρόπο. Αὐτό εἶναι ἀποτέλεσμα ἑνός πεπειραμένου Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καί Ἱεροκήρυ-κος Θεολόγου.

Καθώς παρατηροῦσα τήν ἐπισκοπική του διακονία, ἔβλεπα καθαρά ὅτι συνέχιζε τήν προφητική, ἀποστολική καί πατερική παράδοση, ἦταν ἕνας Ἐπίσκοπος ἐκκλησιαστικῶν προδιαγραφῶν. Αὐτό δέν σημαίνει ὅτι δέν ἔκανε λάθη, ἀλλά γνώριζε καί τόν τρόπο νά τά ἀποκαθιστᾶ μέ τήν ὑπερβολική αὐτομεμψία πού εἶχε καί τήν δημόσια μετάνοιά του.

4. Ὅπως εἶπα στήν ἀρχή γνωριζόμασταν ἀπό τότε πού ἤμασταν διάκονοι καί κατά καιρούς ἐπικοινωνούσαμε μέ ἐπιστολές καί προφορική τηλεφωνική ἐπικοινωνία. Μέ ἀγαποῦσε καί τόν ἀγαποῦσα καρδιακά, ἀκόμη καί σέ μερικές συναισθηματικές μεταπτώσεις πού εἶχε, φυρικά ὡς ἄνθρωπος, γιατί γνώριζα τό ἄδολο τοῦ χαρακτῆρος του, τήν ἐσωτερική καρδιακή του εἰλικρίνεια, τήν ἀγάπη του γιά τήν Ἐκκλησία καί τήν ἐπιθυμία του νά εὑρεθῆ στήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ὅταν ἔκανε κάποιο λάθος ἦταν ἕτοιμος νά πέση πραγματικά στά πόδια τοῦ ἄλλου καί νά ζητήση συγχώρεση. Ἦταν ταπεινότερος ἀπό ὅλους τούς ταπεινούς.

Ἰδιαίτερα, ἤρθαμε πιό κοντά μετά τήν χειροτονία μου σέ Ἐπίσκοπο καί Μητροπολίτη Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου, στήν γενέτειρά του πόλη. Μέ θεωροῦσε καί Ἐπίσκοπο τοῦ ἰδίου ὡς Ναυπάκτιου τήν καταγωγή. Καί, βέβαια, ἐπειδή μέ ἀγαποῦσε πολύ, γι' αὐτό ὑπῆρξε ἔνθερμος ὑποστηρικτής μου στίς διάφορες ποιμαντικές δυσκολίες πού συνάντησα, καί αὐτό τό ἔκανε μέ θαρραλέο καί σαφῆ τρόπο, μέ τό νά ἀποστέλη ἐπι-στολές σέ διαφόρους, στηρίζοντας τό κανονικό δίκαιο καί νά διαχωρίζη τήν θέση του ἀπό πρώην φίλους του. Τοῦ χρωστῶ εὐγνωμοσύνη αἰώνια γιά τό ἐκκλησιαστικό του φρόνημα καί τήν ἀγάπη του στήν Ἐκκλησία καί τούς θεσμούς της, ἀλλά καί στό πρόσωπό μου.

Ἔχω στήν διάθεσή μου πολλές ἐπιστολές του καί μηνύματα, τά ὁποῖα κάποτε θά δημοσιευθοῦν γιά νά φανῆ ἀκόμη περισσότερο τό ποιός ἦταν ὁ μακαριστός Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας καί ποιό ἦταν τό ἐκκλησιαστικό του φρόνημα.

Ἁπλῶς θά παραθέσω τό τελευταῖο μήνυμα πού τοῦ ἔστειλα καί τήν ἀπάντησή του. Τοῦ ἔγραφα τόν Μάρτιο τοῦ 2020. «Ἅγιε Γόρτυνος συγχα-ρη-τήρια γιά τήν Ἐγκύκλιό σας πού εἶναι ὑπόδειγμα ἐπισκοπικοῦ λόγου. Ἐπίσης, χάρηκα πάρα πολύ πού μνημονεύσατε τόν ὄντως ἅγιο Καλλίνικο (πρίν τήν ἁγιοκατάταξή του). Νά προσέχετε τώρα πιό πολύ ἀπό τόν νέο ἰό».

Καί ἐκεῖνος μοῦ ἀπάντησε, ὡς Ναυπάκτιος, πολύ συγκινητικά πού εἶναι ἔκφραση τῆς ἐκκλησιατικῆς ζωῆς του: «Σᾶς εὐχαριστοῦμε ἅγιε ποιμενάρχα μας, διά τάς εὐχάς σας καί τά καλά σας λόγια. Εὐχαριστοῦμε τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο, διότι σᾶς ἔφερε στόν τόπο μας, γιά νά μᾶς κατηχήσετε μέ ὀρθόδοξο λόγο, τόν ὁποῖο ἐστερούμεθα. Ὅμως, μέ τόν ἀκατήχητό μας τρόπο ὡς λαός σᾶς πονέσαμε πολλάκις, ἀλλά σᾶς ζητᾶμε εἰλικρινά συγγνώμη. Νά μᾶς ζήσετε πάμπολλα ἔτη πολυαγαπημένε μας πνευματικέ πατέρα καί γιά τήν ἰδική μας προκοπή καί γιά τό καλό ὅλης τῆς Ἐκκλησίας μας. Μέ βαθύτατο σεβασμό, ἕνας Ναυπακτιώτης, πρόβατο τῆς ποίμνης σας. Ὑστερόγραφο. Εἰς ἰδικόν σας βιβλίο εἶδα τόν ὡραῖο χαρακτηρισμό τοῦ ἁγίου Καλλινίκου περί τῆς θείας Λειτουργίας ὡς “γλέντι τῶν ὀρθοδόξων”».

Αὐτό τό μήνυμα δείχνει τήν βαθύτατή του ταπείνωσή του, τήν ἐσω-τερική του εὐαισθησία, τήν ἁπλότητα καί εἰλικρίνεια τοῦ χαρακτῆρος του, καί τήν ἀγάπη του στήν θεία Λειτουργία καί τήν Ἐκκλησία. Θεωροῦσε καί ἐκεῖνος τήν θεία Λειτουργία «ὡς γλέντι τῶν ὀρθοδόξων», ὡς μέθεξη τῆς οὐράνιας Λειτουργίας στήν ὁποία ἤδη ἔχει πορευθῆ γιά νά συμμετάσχη στό «γλέντι» τῶν ἁγίων.

Σέ μιά ἀπό τίς τελευταῖες Ἐγκυκλίους του πρός τούς Ἱερεῖς του, ἀφοῦ τούς ἔγραφε πῶς πρέπει νά τελοῦν τήν θεία Λειτουργία, ἐπεσήμανε:

«Εὔχομαι πατέρες, νά θελχθεῖτε ἀπό τόν γλυκασμό τῆς θείας Λειτουργίας καί τότε θά νοήσετε μόνοι σας πῶς πρέπει, εὐλαβῶς καί ἱεροπρεπῶς, νά τήν τελεῖτε.

Προσωπικῶς, χθές τήν νύχτα (Σάββατο πρός Κυριακή 23 Αὐγούστου) πού διά λόγους ὑγείας ἐτέλεσα μόνος μου μέ ἕνα πιστό τήν θεία Λειτουργία, θυμήθηκα τήν παλιά μου ὡς ἱερεύς συνήθεια, πού λειτουργοῦσα συχνά καί μάλιστα πολλές φορές καθημερινά.

Μακάρι νά μποροῦσα καί τώρα ὡς Ἀρχιερεύς νά τό ἐφαρμόσω αὐτό, γιά νά κοινωνῶ καθημερινά τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, γιά τήν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν μου καί γιά τήν εὐλογία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, πού μοῦ ἔδωσε ὁ Θεός νά ποιμαίνω.

Ἡ ἀσθένειά μου, γιά τήν ὁποία ἀκούσατε, εἶναι καρδιᾶς ἀσθένεια καί μπορεῖ ἀπότομα νά ἀπέλθω τοῦ ματαίου τούτου βίου. Γι' αὐτό ζητῶ μέ εἰλικρίνεια συγγνώμη ἀπό ὅλους. Ἄν ποτε ἤλθα σέ διενέξη μαζί σας, ὁμολογῶ ταπεινά ὅτι τό φταίξιμο ἦταν δικό μου. Γι' αὐτό καί πάλι σᾶς ζητῶ εἰλικρινά συγγνώμη.

Τόν ἀγῶνα μου κάνω καί ἐγώ, σεβαστοί πατέρες. Ἄλλοτε τά καταφέρνω, ἄλλοτε δέν τά καταφέρνω. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός μας, διά πρεσβειῶν τῆς καλῆς μας Παναγίας, ἄς μᾶς συγχωρήσει ὅλους καί ἄς μή μᾶς στερήση τήν ἐπουράνιό Του Βασιλεία. Συγχωρέστε με καί ὁ Θεός ἄς συγχωρήσει καί ὅλους ἐσᾶς.

Εὔχομαι τήν εὐλογία τῆς Παναγίας στήν οἰκογένειά σας καί τήν ἱερά σας ποίμνη.

Μέ πολλή ἀγάπη καί σεβασμό

Ἐπίσκοπος Ἱερεμίας»

Αὐτός ἦταν ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος Ἱερεμίας, ὁ Ναυπάκτιος!!

Αἰωνία σου ἡ μνήμη μακάριε, εὐλογημένε καί πολυπόθητε ἀδελφέ μου.